HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

7 septembrie 2016*

„Recurs — Înțelegeri — Articolul 101 TFUE — Articolul 53 din Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992 — Piața europeană a sticlei auto — Acorduri de împărțire a piețelor și schimburi de informații sensibile din punct de vedere comercial — Amenzi — Orientările din 2006 privind calcularea cuantumului amenzilor — Punctul 13 — Valoarea vânzărilor — Regulamentul (CE) nr. 1/2003 — Articolul 23 alineatul (2) al doilea paragraf — Plafonul legal al amenzii — Rata de schimb pentru calculul plafonului amenzii — Cuantumul amenzii — Competență de fond — Întreprinderi monoprodus — Proporționalitate — Egalitate de tratament”

În cauza C-101/15 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 27 februarie 2015,

Pilkington Group Ltd, cu sediul în Lathom (Regatul Unit),

Pilkington Automotive Ltd, cu sediul în Lathom,

Pilkington Automotive Deutschland GmbH, cu sediul în Witten (Germania),

Pilkington Holding GmbH, cu sediul în Gelsenkirchen (Germania),

Pilkington Italia SpA, cu sediul în San Salvo (Italia),

reprezentate de S. Wisking și de K. Fountoukakos-Kyriakakos, solicitors, și de C. Puech Baron, avocat,

recurente,

cealaltă parte din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de A. Biolan, de M. Kellerbauer și de H. Leupold, în calitate de agenți,

pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Camera a patra)

compusă din domnul T. von Danwitz, președinte de cameră, domnii C. Lycourgos, E. Juhász și C. Vajda și doamna K. Jürimäe (raportor), judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

* Limba de procedură: engleza.

grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 2 martie 2016,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 14 aprilie 2016,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, Pilkington Group Ltd, Pilkington Automotive Ltd, Pilkington Automotive Deutschland GmbH, Pilkington Holding GmbH și Pilkington Italia SpA solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 17 decembrie 2014, Pilkington Group și alții/Comisia (T-72/09, nepublicată, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2014:1094), prin care acesta din urmă le-a respins acțiunea având ca obiect, cu titlu principal, anularea Deciziei C(2008) 6815 final a Comisiei din 12 noiembrie 2008 privind o procedură de aplicare a articolului [81 CE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39.125 – Sticlă auto), astfel cum a fost modificată prin Decizia C(2009) 863 final a Comisiei din 11 februarie 2009 și prin Decizia C(2013) 1119 final a Comisiei din 28 februarie 2013 (denumită în continuare „decizia în litigiu”), în măsura în care le privește pe recurente, și, cu titlu subsidiar, anularea articolului 2 din această decizie, în măsura în care aplică o amendă recurentelor, sau, cu titlu încă mai subsidiar, reducerea cuantumului amenzii respective.

Cadrul juridic

Regulamentul (CE) nr. 1/2003

2 Intitulat „Amenzi”, articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [81 și 82 CE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167) prevede:

„Comisia poate aplica, prin decizie, amenzi asupra întreprinderilor și asociațiilor [a se citi «asocierilor»] de întreprinderi atunci când, în mod intenționat sau din neglijență, acestea:

(a) încalcă articolul [81 CE] sau articolul [82 CE], [...]

[…]

Pentru fiecare întreprindere și asociație [a se citi «asociere»] de întreprinderi care participă la încălcarea normelor, amenda nu depășește 10 % din cifra de afaceri totală din exercițiul financiar precedent.

[…]”

Orientările din 2006

3 Punctele 4-6, 13 și 35 din Orientările privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 (JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264, denumite în continuare „Orientările din 2006”) prevăd:

„4. […] Amenzile trebuie fixate la un nivel suficient de disuasiv, nu numai pentru a sancționa întreprinderile în cauză (efect disuasiv specific), ci și pentru a descuraja alte întreprinderi să adopte sau să continue comportamente contrare articolului 81 [CE] sau 82 [CE] (efect disuasiv general).

5. Pentru a atinge aceste obiective, Comisia poate utiliza ca bază pentru stabilirea amenzilor valoarea vânzărilor de bunuri sau servicii care au legătură cu încălcarea. De asemenea, durata încălcării ar trebui să joace un rol important în stabilirea cuantumului adecvat al amenzii […]

6. Într-adevăr, combinarea valorii vânzărilor care au legătură cu încălcarea cu durata acesteia este considerată o valoare de înlocuire adecvată pentru a reflecta importanța economică a încălcării, precum și ponderea relativă a fiecărei întreprinderi participante la încălcare […]

[…]

13. Pentru a determina cuantumul de bază al amenzii care urmează să fie aplicată, Comisia utilizează valoarea vânzărilor de bunuri sau servicii, realizate de întreprindere, care au legătură directă sau indirectă [(de exemplu, este cazul acordurilor orizontale de preț privind un anumit produs, atunci când prețul acestui produs servește apoi drept bază pentru prețul produselor de calitate superioară sau inferioară)] cu încălcarea, în sectorul geografic relevant din teritoriul [Spațiului Economic European (SEE)]. […]

[…]

35. În circumstanțe excepționale, Comisia poate, la cerere, să țină seama de absența capacității de plată a unei întreprinderi într-un anumit context social și economic. Comisia nu acordă o reducere a amenzii într-un astfel de caz doar pe baza simplei constatări a unei situații financiare nefavorabile sau precare. Reducerea se poate acorda numai pe baza unor probe obiective potrivit cărora aplicarea unei amenzi, în condițiile stabilite de prezentele orientări, ar pune iremediabil în pericol viabilitatea economică a întreprinderii implicate și ar conduce la devalorizarea completă a activelor acesteia.”

Istoricul cauzei și decizia în litigiu

4 Din cuprinsul punctelor 1-12 și 36 din hotărârea atacată reiese că, în decizia în litigiu, Comisia a considerat că un anumit număr de întreprinderi, din care făceau parte recurentele, au participat la o încălcare unică și continuă a articolului 81 alineatul (1) CE, care consta în repartizarea concertată, în sectorul sticlei auto, de contracte privind furnizarea de componente de sticlă auto sau de ansambluri de componente de sticlă, incluzând, în general, un parbriz, o lunetă spate și geamuri laterale, principalilor constructori de automobile stabiliți în SEE. În ceea ce le privește pe recurente, Comisia a constatat această încălcare pentru perioada 10 martie 1998-3 septembrie 2002 și le-a aplicat în solidar, cu acest titlu, o amendă de 370 de milioane de euro [articolul 2 litera (c) din decizia în litigiu].

5 La 28 februarie 2013, Comisia a adoptat Decizia C(2013) 1119 final de modificare a Deciziei C(2008) 6815 final în ceea ce privește printre altele calculul cuantumului amenzii aplicate recurentelor. Prin această decizie, Comisia a intenționat în esență să rectifice două erori pe care

aprecia că le-a comis cu ocazia calculului respectiv. Drept consecință a deciziei menționate, noul cuantum al amenzii aplicate recurentelor a fost stabilit la 357 de milioane de euro în locul cuantumului inițial de 370 de milioane de euro.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

6 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 18 februarie 2009, astfel cum a fost modificată printr-o scrisoare primită la grefa Tribunalului la 15 martie 2013, recurentele au formulat o acțiune în anulare împotriva deciziei în litigiu, invocând șase motive. Doar al treilea, al cincilea și al șaselea motiv, având ca obiect calculul amenzii aplicate recurentelor, prezintă un interes în scopul prezentului recurs. Recurentele solicitau de asemenea Tribunalului, eventual, independent de motivele de anulare, ca acesta să își exercite competența de fond prin reducerea cuantumul amenzii care le-a fost aplicată.

7 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acțiunea în totalitate.

Concluziile părților în recurs

8 Prin recursul formulat, recurentele solicită Curții:

— anularea în parte a hotărârii atacate în măsura în care respinge acțiunea formulată împotriva articolului 2 alineatul (1) litera (c) din decizia în litigiu;

— reducerea amenzii care le-a fost aplicată prin articolul 2 litera (c) din decizia în litigiu și

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

9 Comisia solicită respingerea recursului și obligarea recurentelor la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

10 În susținerea recursului, recurentele invocă trei motive.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe o eroare de drept în interpretarea punctului 13 din Orientările din 2006

Argumentația părților

11 Prin intermediul primului motiv, formulat împotriva punctelor 217-227 din hotărârea atacată, recurentele critică Tribunalul pentru faptul că a hotărât că, în vederea determinării cuantumului de bază al amenzii care le-a fost aplicată, Comisia a ținut cont în mod întemeiat de vânzările realizate pe baza unor contracte anterioare perioadei încălcării și care nu au fost renegociate în această perioadă (denumite în continuare „vânzările în litigiu”).

12 Recurentele susțin că Tribunalul s-a întemeiat, astfel, pe o interpretare eronată a noțiunii „valoarea vânzărilor de bunuri sau servicii, realizate de întreprindere, care au legătură directă sau indirectă cu încălcarea” în sensul punctului 13 din Orientările din 2006. Astfel, această noțiune nu ar permite Comisiei să țină seama de vânzările în litigiu, întrucât ar fi evident că acestea nu au putut în niciun mod să aibă legătură cu încălcarea, chiar dacă aceasta din urmă urmărea un obiectiv de stabilizare globală a pieței încălcării. Prin urmare, luarea în considerare a vânzărilor respective nu ar furniza o

„valoare de înlocuire adecvată” în sensul punctului 6 din respectivele orientări, deoarece ar conduce la supraevaluarea atât a importanței economice a încălcării, cât și a ponderii relative a întreprinderii care a realizat aceste vânzări în cadrul încălcării menționate și a nocivității acesteia din urmă.

13 Recurentele subliniază că niciunul dintre motivele invocate de Tribunal la punctul 225 din hotărârea atacată, referitor la modul de operare și la obiectivul urmărit prin încălcare, nu este de natură să demonstreze că vânzările în litigiu aveau legătură cu încălcarea.

14 Comisia apreciază că argumentele reclamantelor trebuie respinse ca fiind nefondate.

Aprecierea Curții

15 Prin intermediul primului motiv, recurentele susțin în esență că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept hotărând că Comisia putea include, în vânzările luate în considerare pentru calculul amenzii care le-a fost aplicată, drept „[vânzări] de bunuri sau servicii, realizate de întreprindere, care au legătură directă sau indirectă cu încălcarea”, în sensul punctului 13 din Orientările din 2006, vânzările în litigiu.

16 În ceea ce privește aplicarea unei amenzi în temeiul articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, Curtea a hotărât că Comisia trebuie să aprecieze, în fiecare caz și ținând cont de context, precum și de obiectivele urmărite de regimul de sancțiuni instituit de regulamentul menționat, impactul urmărit asupra întreprinderii vizate, ținând cont în special de o cifră de afaceri care reflectă situația economică reală a acesteia în perioada în care a fost săvârșită încălcarea (Hotărârea din 9 iulie 2015, InnoLux/Comisia, C-231/14 P, EU:C:2015:451, punctul 46 și jurisprudența citată).

17 În această privință, în vederea determinării cuantumului amenzii, este permis să se țină seama atât de cifra de afaceri globală a întreprinderii, care reprezintă o indicație, chiar dacă aproximativă și imperfectă, privind dimensiunea și puterea sa economică, cât și de partea din această cifră aferentă produselor care fac obiectul încălcării și care este, așadar, de natură să furnizeze o indicație cu privire la amploarea acesteia (Hotărârea din 9 iulie 2015, InnoLux/Comisia, C-231/14 P, EU:C:2015:451, punctul 47 și jurisprudența citată).

18 În conformitate cu punctul 13 din Orientările din 2006, „[p]entru a determina cuantumul de bază al amenzii care urmează să fie aplicată, Comisia utilizează valoarea vânzărilor de bunuri sau servicii, realizate de întreprindere, care au legătură directă sau indirectă […] cu încălcarea, în sectorul geografic relevant din teritoriul SEE”. În partea introductivă a acestora, orientările menționate precizează, la punctul 6, că „combinarea valorii vânzărilor care au legătură cu încălcarea cu durata acesteia este considerată o valoare de înlocuire adecvată pentru a reflecta importanța economică a încălcării, precum și ponderea relativă a fiecărei întreprinderi participante la încălcare”.

19 Rezultă că punctul 13 din Orientările din 2006 are drept obiectiv să rețină ca punct de plecare pentru calculul amenzii aplicate unei întreprinderi un cuantum care reflectă importanța economică a încălcării și ponderea întreprinderii respective în cadrul acesteia. În consecință, deși, desigur, noțiunea „valoarea vânzărilor”, prevăzută la punctul 13, nu se poate extinde până la înglobarea vânzărilor realizate de întreprinderea în discuție care nu intră în domeniul de aplicare al înțelegerii imputate, s-ar aduce totuși atingere obiectivului urmărit de această dispoziție în cazul în care noțiunea menționată ar fi interpretată în sensul că vizează doar cifra de afaceri realizată cu vânzările în privința cărora s-a stabilit că au fost afectate în mod real de această înțelegere (Hotărârea din 11 iulie 2013, Team Relocations și alții/Comisia C-444/11 P, nepublicată, EU:C:2013:464, punctul 76, precum și Hotărârea din 12 noiembrie 2014, Guardian Industries și Guardian Europe/Comisia, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punctul 57).

20 Or, în ceea ce privește vânzările în litigiu, în cazul în care, astfel cum susțin recurentele, acestea au fost realizate pe baza unor contracte încheiate înainte de perioada încălcării, nu este mai puțin adevărat că Tribunalul a considerat în mod întemeiat, la punctul 226 din hotărârea atacată, că Comisia a putut să le includă în mod valabil în valoarea vânzărilor calculată în temeiul punctului 13 din Orientările din 2006, în scopul calculării cuantumului de bază al amenzii, la fel precum vânzările realizate pe baza unor contracte de furnizare încheiate în perioada încălcării, dar despre care nu s-a demonstrat că făcuseră în mod specific obiectul unei coluziuni.

21 Astfel, din cuprinsul punctelor 222-225 din hotărârea atacată reiese că Tribunalul a validat metoda de calcul utilizată de Comisie, examinând motivele, întemeiate pe modul de funcționare și pe obiectivele încălcării, pe care s-a întemeiat această instituție pentru a concluziona că luarea în calcul a vânzărilor în litigiu era justificată, întrucât acestea permiteau reflectarea importanței economice a încălcării.

22 Astfel, Tribunalul a considerat printre altele, la punctele 224 și 225 din hotărârea atacată, că luarea în considerare a vânzărilor în litigiu era justificată atât din perspectiva întinderii și a modului operatoriu al înțelegerii, cât și a obiectivului global de stabilitate a pieței pe care o urmărea aceasta, astfel încât o coluziune având ca obiect fiecare contract de furnizare nu era necesară în vederea atingerii acestui obiectiv. În această privință, Tribunalul a constatat în mod întemeiat că, în asemenea condiții, necesitatea unei coluziuni având ca obiect un contract de furnizare determinat depindea de repartizarea livrărilor, de nevoia subiectivă de a lua măsuri pentru a păstra cotele de piață respective, precum și de capacitatea fiecărui contract de a determina o schimbare notabilă în cota livrărilor generale urmărite de fiecare participant la înțelegere.

23 Spre deosebire de ceea ce pretind recurentele, aceste considerații nu sunt lipsite de pertinență. Astfel, planul global al înțelegerii consta într-o repartizare a livrărilor de sticlă auto între participanții la înțelegere, în ceea ce privea atât contractele de furnizare existente, cât și noile contracte. Această repartizare viza astfel, după cum reiese din constatarea de fapt efectuată de Tribunal la punctul 24 din hotărârea atacată, ansamblul activității acestor participanți pe piața relevantă, aspect care este confirmat printre altele de modul operatoriu al înțelegerii, potrivit căruia aceasta cuprindea măsuri corective care luau în considerare contractele de furnizare existente. Rezultă că trebuia să se considere că vânzările realizate pe baza unor contracte anterioare perioadei încălcării și care nu au fost renegociate în această perioadă intrau în domeniul de aplicare al înțelegerii, în sensul jurisprudenței citate la punctul 19 din prezenta hotărâre. În consecință, trebuie să se constate că, în cazul în care Comisia nu era în măsură să includă aceste vânzări în valoarea vânzărilor calculate în aplicarea punctului 13 din Orientările din 2006, cuantumul amenzii care ar rezulta din acestea nu ar reflecta importanța economică a încălcării. Prin urmare, Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept considerând că vânzările în litigiu făceau obiectul încălcării menționate.

24 În consecință, primul motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept în interpretarea articolului 23 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1/2003

Argumentația părților

25 Prin intermediul celui de al doilea motiv, formulat împotriva punctelor 410-423 din hotărârea atacată, recurentele reproșează Tribunalului faptul că a hotărât că cuantumul definitiv al amenzii care le-a fost aplicată de Comisie nu depășea plafonul de 10 % din cifra de afaceri totală din exercițiul financiar anterior adoptării deciziei în litigiu, menționat la articolul 23 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1/2003 (denumit în continuare „plafonul legal al amenzii”).

26 Tribunalul ar fi săvârșit, astfel, o eroare de drept considerând că Comisia putea în mod întemeiat să utilizeze, în scopul conversiei acestei cifre de afaceri totale, care, în ceea ce le privește pe recurente, este exprimat în lire sterline, rata medie de schimb a Băncii Centrale Europene (BCE) aplicabilă pentru perioada cuprinsă între 1 aprilie 2007 și 31 martie 2008, iar nu rata de schimb aplicabilă în ziua adoptării deciziei în litigiu, și anume 12 noiembrie 2008. Cuantumul maxim pe care Comisia ar fi putut în mod întemeiat să îl aplice recurentelor s-ar limita la 317 547 860 de euro, cu alte cuvinte cu 39 452 140 de euro mai puțin decât amenda care le-a fost în final aplicată.

27 În primul rând, recurentele susțin că interpretarea Tribunalului nu este conformă cu obiectivul plafonului legal al amenzii, prevăzut la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, care urmărește să ofere o protecție împotriva fluctuațiilor monetare care au precedat adoptarea deciziei Comisiei, și anume data la care amenda devine exigibilă.

28 În această privință, Tribunalul s-ar fi întemeiat în mod greșit pe jurisprudența referitoare la cursul de schimb aplicabil pentru calculul cuantumului de bază al amenzii, care nu ar putea fi transpusă în cadrul stabilirii plafonului legal al amenzii, dat fiind că obiectivul urmărit de legiuitorul Uniunii prin instituirea acestui din urmă plafon ar fi distinct și autonom în raport cu cel al criteriilor de gravitate și de durată a încălcării. Obiectivul acestui plafon ar fi tocmai de a oferi o protecție absolută împotriva consecințelor prejudiciabile ale fluctuațiilor monetare care ar putea interveni până la data adoptării deciziei Comisiei, astfel cum ar reieși din jurisprudența Curții și în special din cuprinsul punctului 59 din Hotărârea din 16 noiembrie 2000, Enso Española/Comisia (C-282/98 P, EU:C:2000:628), din cuprinsul punctului 89 din Hotărârea din 16 noiembrie 2000, Sarrió/Comisia (C-291/98 P, EU:C:2000:631), din cuprinsul punctului 606 din Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, EU:C:2002:582), precum și din cuprinsul punctului 63 din Hotărârea din 4 septembrie 2014, YKK și alții/Comisia (C-408/12 P, EU:C:2014:2153).

29 În al doilea rând, recurentele contestă considerația Tribunalului care figurează la punctul 418 din hotărârea atacată, potrivit căreia întreprinderile ar trebui să suporte riscul fluctuațiilor monetare dintre exercițiul financiar precedent și data adoptării deciziei Comisiei, fapt care ar implica costuri considerabile pentru respectivele întreprinderi. Această considerație nu ar fi conformă cu obiectivul articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 și nu și-ar găsi niciun temei în jurisprudența Curții.

30 În al treilea rând, abordarea Tribunalului nu ar permite să se garanteze egalitatea de tratament între întreprinderile a căror contabilitate este stabilită în alte monede decât euro și cele a căror contabilitate este stabilită în euro, dat fiind că primele ar fi expuse riscului ca nivelul plafonului legal al amenzii să varieze sensibil în funcție de fluctuațiile monetare, în timp ce cele din a doua categorie nu ar fi expuse unui asemenea risc.

31 În al patrulea rând, abordarea urmată de Tribunal nu ar permite să se garanteze securitatea juridică, având în vedere că aceasta ar crea o incertitudine în ceea ce privește riscul financiar maxim pe care ar fi obligate să îl suporte întreprinderile a căror monedă de cont este alta decât euro.

32 Comisia susține că acest motiv trebuie respins ca nefondat.

Aprecierea Curții

33 Prin intermediul celui de al doilea motiv, reclamantele reproșează în esență Tribunalului faptul că a statuat că Comisia putea în mod valabil să calculeze plafonul legal al amenzii referindu-se la rata medie de schimb aplicabilă în cursul exercițiului financiar anterior adoptării deciziei în litigiu, în locul

ratei de schimb aplicabile la data adoptării deciziei menționate. Acestea arată că, procedând în acest mod, Tribunalul a încălcat obiectivul respectivului plafon legal, jurisprudența Curții, precum și principiile egalității de tratament și securității juridice.

34 Articolul 23 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1/2003 prevede că, pentru fiecare întreprindere și asociere de întreprinderi care participă la încălcarea normelor, amenda nu depășește 10 % din cifra de afaceri totală din exercițiul financiar precedent.

35 Recurentele, a căror cifră de afaceri totală din exercițiul financiar precedent este exprimată în lire sterline, nu contestă dreptul Comisiei de a stabili în euro amenzile pe care le aplică în conformitate cu articolul 23 din Regulamentul nr. 1/2003. Această dispoziție nu conține însă nicio indicație în ceea ce privește rata de schimb care trebuie utilizată pentru stabilirea plafonului legal al amenzii, în cazul în care cifra de afaceri totală, menționată la al doilea paragraf al alineatului (2) al acestei dispoziții, este exprimată în altă monedă decât euro.

36 În această privință, pentru a aprecia temeinicia metodei de conversie utilizate de Comisie, trebuie subliniat că Tribunalul s-a referit, fără a fi criticat, cu privire la acest aspect, de recurente, la obiectivul urmărit prin plafonul legal al amenzii, astfel cum a fost precizat de Curte la punctele 281 și 282 din Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408), și amintit de Tribunal la punctul 414 din hotărârea atacată. Acest obiectiv constă în evitarea aplicării unor amenzi pe care se poate prevedea că întreprinderile, având în vedere dimensiunea lor, determinată de cifra lor de afaceri globală, chiar și în mod aproximativ și imperfect, nu vor fi în măsură să le plătească.

37 După cum reiese din jurisprudența Curții, valoarea amenzii care poate fi aplicată unei întreprinderi este, astfel, limitată printr-un plafon cuantificabil și absolut, astfel încât cuantumul maxim al amenzii care poate fi aplicată unei anumite întreprinderi poate fi determinat în avans (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 iulie 2015, InnoLux/Comisia, C-231/14 P, EU:C:2015:451, punctul 48 și jurisprudența citată).

38 Prin urmare, având în vedere acest obiectiv, Tribunalul nu poate fi criticat în măsura în care a statuat, la punctul 415 din hotărârea atacată, că limita maximă care rezultă din articolul 23 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1/2003 trebuie stabilită, în principiu, prin referire la realitatea economică, astfel cum se prezenta în cursul exercițiului financiar anterior adoptării deciziei de sancționare a încălcării articolului 81 CE.

39 Astfel, după cum a subliniat avocatul general la punctul 51 din concluzii, această constatare este conformă cu alegerea legiuitorului Uniunii de a reține cifra de afaceri realizată în ultimul exercițiu financiar încheiat anterior adoptării deciziei de stabilire a cuantumului amenzii ca fiind, în principiu, valoarea de referință, determinabilă în avans, cea mai în măsură să reflecte capacitatea financiară a întreprinderii la data la care este recunoscută răspunderea sa pentru încălcare și când i se aplică o sancțiune pecuniară de către Comisie.

40 Or, spre deosebire de ceea ce susțin recurentele, trebuie să se constate că această alegere justifică de asemenea reținerea ratei de schimb aplicabile în perioada respectivă pentru a efectua conversia valorii de referință menționate, în cazul în care aceasta este exprimată în altă monedă decât euro.

41 Astfel, trebuie subliniat că, în primul rând, în ceea ce privește aprecierea capacității financiare a unei întreprinderi, este conformă cu alegerea legiuitorului Uniunii referirea, în acest scop, nu la rata de schimb aplicabilă la data deciziei de aplicare a amenzii, ci la rata medie de schimb din cursul exercițiului financiar anterior adoptării respectivei decizii, având în vedere că aceasta din urmă este mai în măsură să reflecte realitatea economică astfel cum se prezenta în timpul respectivului exercițiu.

42 În această privință, contrar celor susținute de recurente, nu este posibil să se deducă din jurisprudența Curții că, în ceea ce privește conversia cuantumului maxim al amenzii, aceasta ar fi hotărât că ar trebui în mod necesar să se facă referire la rata de schimb aplicabilă la momentul adoptării deciziei de aplicare a amenzii. Dimpotrivă, trebuie să se constate că această jurisprudență confirmă ceea ce Tribunalul a hotărât în esență la punctul 415 din hotărârea atacată, și anume faptul că, în cazul în care este vorba despre aprecierea realității economice astfel cum se prezenta într-o anumită perioadă, este coerent să se facă referire la ratele de schimb aplicabile în perioada menționată. Astfel, în caz contrar, aprecierea acestei realități economice ar fi în mod necesar denaturată de factori extrinseci și aleatorii, precum evoluția ratelor de schimb intervenită într-o perioadă ulterioară respectivului exercițiu (a se vedea prin analogie Hotărârea din 16 noiembrie 2000, Sarrió/Comisia, C-291/98 P, EU:C:2000:631, punctele 86 și 88).

43 În al doilea rând, metoda de conversie confirmată de Tribunal la punctul 416 din hotărârea atacată răspunde cerinței de previzibilitate a plafonului legal al amenzii, amintită la punctul 37 din prezenta hotărâre, întrucât această metodă se bazează pe o rată de schimb care este posibil să fie cunoscută anterior adoptării deciziei Comisiei de aplicare a amenzii și în funcție de care este posibil să se determine cu anticipație plafonul maxim al acesteia.

44 În al treilea rând, în ceea ce privește afirmația recurentelor potrivit căreia Tribunalul ar fi încălcat obiectivul plafonului legal, în sensul că acest plafon ar viza să garanteze o protecție absolută împotriva fluctuațiilor monetare până la data adoptării deciziei de aplicare a amenzii, aceasta nu poate fi primită.

45 Astfel, după cum a subliniat avocatul general la punctul 55 din concluzii, o astfel de protecție nu constituie un obiectiv autonom al plafonului legal al amenzii, ci mai degrabă un aspect al protecției pe care acest plafon o oferă împotriva amenzilor de un nivel excesiv și disproporționat (a se vedea prin analogie Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctul 281). Astfel, în ceea ce privește obiectivul plafonului legal al amenzii, recurentele nu se pot întemeia pe jurisprudența citată la punctul 28 din prezenta hotărâre. Deși această jurisprudență, referitoare la conversia valorii vânzărilor în cadrul stabilirii cuantumului de bază al amenzii, admite că plafonul legal constituie o limită pentru consecințele prejudiciabile eventuale ale fluctuațiilor monetare, din aceasta nu decurge nici că respectivul plafon constituie o protecție absolută împotriva unor asemenea fluctuații, nici că rata de schimb pertinentă pentru stabilirea plafonului menționat este cea aplicabilă la data adoptării deciziei de aplicare a amenzii.

46 În ceea ce privește pretinsele efecte ale fluctuațiilor monetare asupra nivelului plafonului legal al amenzii convertit în euro, trebuie să se constate că recurentele nu prezintă niciun element de natură să demonstreze că constatarea efectuată de Tribunal la punctul 415 din hotărârea atacată, potrivit căreia metoda de calcul al plafonului legal al amenzii reținută de Comisie constituie o limită pentru consecințele prejudiciabile eventuale ale unor asemenea fluctuații, ar fi eronată. Astfel, din cuprinsul punctului 42 din prezenta hotărâre reiese că o asemenea metodă, bazată mai degrabă pe media ratelor de schimb aplicabile în cursul exercițiului financiar anterior adoptării deciziei de aplicare a amenzii decât pe rata de schimb aplicabilă la data acestei decizii, tinde, prin natura sa, să neutralizeze efectul unor asemenea fluctuații asupra nivelului plafonului legal al amenzii până la data adoptării deciziei menționate. Argumentația recurentelor nu poate, în această privință, să fie reținută, întrucât o metodă de conversie bazată pe o rată de schimb zilnică prezintă un caracter în mod necesar aleatoriu și nesigur, spre deosebire de metoda reținută de Tribunal.

47 În consecință, trebuie să se constate că, fără a săvârși o eroare de drept, Tribunalul a reținut, la punctul 416 din hotărârea atacată, că metoda de conversie utilizată de Comisie pentru stabilirea plafonului legal al amenzii era conformă cu obiectivul acestui plafon.

48 În plus, recurentele nu se pot întemeia pe faptul că întreprinderile a căror contabilitate este stabilită în altă monedă decât euro ar suferi o inegalitate de tratament în raport cu cele a căror contabilitate este stabilită în euro, ca urmare a expunerii primelor la riscul monetar. Astfel, în măsura în care recurentele nu contestă că amenda care le este aplicată poate fi stabilită în euro, este inevitabil ca ele să fie expuse fluctuațiilor monetare. Or, în această privință, Tribunalul a reținut în mod întemeiat, la punctul 418 din hotărârea atacată, că fluctuațiile monetare constituie un factor aleatoriu susceptibil să genereze atât avantaje, cât și inconveniente, căruia întreprinderile care realizează o parte din venituri pe piețele de export trebuie să îi facă față în mod obișnuit în cadrul activităților lor comerciale și a cărui existență, ca atare, nu este de natură să conducă la un caracter neadecvat al cuantumului unei amenzi stabilite în mod legal în funcție de gravitatea și de durata încălcării.

49 Mai mult, argumentul recurentelor întemeiat pe o pretinsă încălcare de către Tribunal a principiului securității juridice se sprijină, după cum s-a reținut la punctul 46 din prezenta hotărâre, pe premisa eronată că metoda de calcul validată de Tribunal le-ar fi expus riscului ca nivelul plafonului legal al amenzii să varieze în funcție de fluctuațiile monetare intervenite între sfârșitul exercițiului financiar anterior și data deciziei în litigiu.

50 Prin urmare, se impune respingerea acestor argumente ca nefondate.

51 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, Tribunalul a reținut la punctul 421 din hotărârea atacată fără a săvârși o eroare de drept că Comisia a calculat în mod întemeiat plafonul legal al amenzii prin referire la cifra de afaceri totală realizată de recurente în exercițiul financiar anterior, convertit în euro prin aplicarea ratei medii de schimb aplicabile în cursul acestui exercițiu.

52 În consecință, al doilea motiv de recurs al recurentelor trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe o încălcare a principiilor egalității de tratament și proporționalității, precum și pe neexercitarea de către Tribunal a competenței de fond

Argumentația părților

53 Al treilea motiv al recurentelor, formulat împotriva punctelor 396-402, 434, 438 și 440-444 din hotărârea atacată, este divizat în două aspecte.

54 Prin intermediul primului aspect, recurentele reproșează Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a aplicat incorect principiului egalității de tratament și proporționalității atunci când le-a respins motivul prin care au invocat faptul că amenda care le-a fost aplicată de Comisie ar fi fost în mod proporțional mai mare decât cea aplicată altor participanți la înțelegere, ca urmare a caracterului mai puțin diversificat al activității recurentelor.

55 Tribunalul ar fi ignorat, astfel, argumentul recurentelor potrivit căruia, în cazul în care consecințele prejudiciabile ale unei amenzi asupra unei întreprinderi sunt disproporționate în raport cu cea aplicată celorlalți destinatari ai deciziei, după cum ar ilustra procentajul reprezentat de cuantumului amenzii în raport cu cifra de afaceri anuală totală a acestor întreprinderi, Comisia trebuie să se asigure cu privire la respectarea principiilor proporționalității și egalității de tratament. Or, în speță, această stare de fapt ar fi fost previzibilă la momentul în care a fost adoptată decizia în litigiu, după cum ar sublinia raportul societății de consultanță prezentat Tribunalului. În această privință, Tribunalul ar fi interpretat în mod greșit obiectivul respectivului raport, care nu ar fi fost prezentat ca element de probă privind fapte ulterioare adoptării deciziei în litigiu, ci ca dovadă a faptului că aplicarea unei amenzi importante recurentelor ar avea un impact disproporționat și ar provoca o gravă deteriorare a situației financiare a acestora din urmă în raport cu ceilalți participanții la înțelegere.

56 În plus, Tribunalul ar fi interpretat în mod greșit argumentul recurentelor care consta în susținerea faptului că Comisia nu trebuia să țină seama de o eventuală situație deficitară a întreprinderilor mai puțin adaptate la condițiile pieței, ci de impactul pe care o amendă importantă l-ar putea avea asupra situației financiare a întreprinderilor și în special a celor a cărei activitate este cel mai puțin diversificată.

57 În sfârșit, Tribunalul ar fi ignorat faptul că argumente similare celor formulate de recurente au fost luate în considerare de Comisie în decizii anterioare și de către Tribunal printre altele în Hotărârea din 12 decembrie 2012, Novácke chemické závody/Comisia (T-352/09, EU:T:2012:673).

58 În ceea ce privește al doilea aspect al celui de al treilea motiv al recurentelor, acestea reproșează Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept prin faptul că s-a abținut să facă uz de competența sa de fond, cu intensitatea cerută, pentru a remedia inegalitatea de tratament la care au fost supuse în raport cu ceilalți participanți la încălcarea pentru care s-a emis decizia în litigiu. Recurentele susțin că Tribunalul ar fi trebui să ia în considerare, în exercitarea acestei competențe, dificultățile financiare pe care le-ar fi determinat în privința lor plata amenzii, fără a fi necesar, după cum a reținut Tribunalul la punctul 443 din hotărârea atacată, ca astfel de dificultăți să constituie circumstanțe excepționale. Ar fi suficient ca aceste dificultăți să fie de natură să aibă un impact semnificativ asupra reclamantelor, astfel încât să le determine să suporte o inegalitate de tratament în raport cu ceilalți participanți la această încălcare, pentru a determina a corecție a cuantumului amenzii.

59 Comisia apreciază că acest motiv trebuie respins ca nefondat.

Aprecierea Curții

60 Prin intermediul primului aspect al acestui motiv, recurentele reproșează în esență Tribunalului că, în cadrul controlului de legalitate al deciziei în litigiu în temeiul articolului 263 TFUE, a efectuat o aplicare eronată a principiilor egalității de tratament și proporționalității. Acestea apreciază că principiile menționate impuneau ca Tribunalul să statueze că Comisia trebuia să ia în considerare, la stabilirea cuantumului amenzilor, impactul vădit mai prejudiciabil al amenzii aplicate recurentelor în raport cu ceilalți participanți la înțelegere, ca urmare a caracterului mai puțin diversificat al activității acestora, fapt care s-ar traduce prin diferența de procentaj pe care ar reprezenta-o amenda în cifra de afaceri totală a întreprinderilor în cauză.

61 În ceea ce privește elementele conținute în raportul societății de consultanță menționat la punctul 400 din hotărârea atacată, din cuprinsul punctului 401 din această hotărâre reiese că, în mod esențial pentru motivele prezentate la punctele 274 și 275 din aceasta, și anume faptul că acest raport avea ca obiect evoluția situației financiare a recurentelor după adoptarea deciziei în litigiu și că, în consecință, acesta nu putea în niciun caz să aibă vreun efect asupra legalității deciziei menționate în cadrul controlului efectuat în temeiul articolului 263 TFUE, Tribunalul a apreciat că nu era necesar să le ia în considerare la aprecierea legalității amenzii.

62 Deși recurentele au evocat, desigur, în mod implicit o denaturare a acestor elemente de probă, printre altele invocând o pretinsă necunoaștere de către Tribunal a obiectului acestui raport, simpla aluzie la o asemenea denaturare nu îndeplinește cerințele impuse prin jurisprudența Curții potrivit cărora recursul trebuie să indice în mod precis elementele care ar fi fost denaturate și să demonstreze erorile de analiză care, în aprecierea sa, ar fi condus Tribunalul la această denaturare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, EU:C:2004:6, punctul 50).

63 În continuare, în ceea ce privește argumentul întemeiat pe neluarea în considerare a procentajului reprezentat de cuantumul amenzii aplicate recurentelor în raport cu cifra lor de afaceri globală în comparație cu ceilalți destinatari ai deciziei în litigiu și pe pretinsa inegalitate de tratament care ar rezulta din acest fapt, trebuie să se constate că, spre deosebire de ceea ce susțin recurentele, Tribunalul a răspuns la acesta, la punctele 397-399 din hotărârea atacată.

64 În special, Tribunalul a reținut, în mod întemeiat, la punctul 398 din această hotărâre, că nu este contrar principiilor proporționalității și egalității de tratament ca, prin aplicarea metodei de calcul al cuantumului de bază al amenzilor, prevăzută la punctul 13 din Orientările din 2006, unei întreprinderi ale cărei activități se concentrează mai mult decât ale altora pe vânzarea de bunuri sau de servicii în legătură directă sau indirectă cu încălcarea să i se aplice o amendă care reprezintă o proporție din cifra sa de afaceri globală mai mare decât cea pe care o reprezintă amenzile aplicate fiecăreia dintre celelalte întreprinderi. Astfel, Tribunalul a constatat că apariția unor disparități între aceste întreprinderi în ceea ce privește raportul între cifra de afaceri și cuantumul amenzilor care le-au fost aplicate era inerentă acestei metode de calcul, care nu este bazată pe cifra de afaceri globală a întreprinderilor în cauză.

65 Or, după cum a constatat Tribunalul la punctul 397 din hotărârea atacată, reiese din jurisprudența Curții că Comisia nu are obligația, la stabilirea cuantumului amenzilor, de a se asigura, în cazul în care sunt aplicate astfel de amenzi mai multor întreprinderi implicate în aceeași încălcare, că valorile finale ale amenzilor reflectă o diferențiere între întreprinderile în cauză în ceea ce privește cifra lor de afaceri globală (Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctul 312).

66 În ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului egalității de tratament invocată de recurente, presupunând că prezentul motiv urmărește să invoce faptul că Comisia ar fi trebuit să se îndepărteze de această metodă hotărând, în ceea ce le privește pe recurente, să reducă cuantumul amenzii ca urmare a caracterului mai puțin diversificat al activității acestora, trebuie subliniat, precum avocatul general la punctul 100 din concluzii, că diferența de procentaj pe care ar reprezenta-o amenda în cifra de afaceri totală a întreprinderilor în cauză nu poate, în sine, să constituie un motiv suficient pentru a justifica faptul că Comisia se îndepărtează de la metoda de calcul pe care și-a stabilit-o ea însăși. Astfel, acest lucru ar echivala cu avantajarea întreprinderilor celor mai puțin diversificate, pe baza unor criterii care sunt lipsite de pertinență în ceea ce privește gravitatea și durata încălcării. Or, în ceea ce privește stabilirea cuantumului amenzii, prin aplicarea unor metode de calcul diferite nu se poate opera o discriminare între întreprinderile care au participat la un acord sau la o practică concertată contrară articolului 101 alineatul (1) TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 iulie 2012, Alliance One International și Standard Commercial Tobacco/Comisia și Comisia/Alliance One International și alții, C-628/10 P și C-14/11 P, EU:C:2012:479, punctul 58, precum și jurisprudența citată).

67 Referitor la argumentul recurentelor întemeiat pe impactul pe care l-ar avea o amendă importantă asupra situației lor financiare, trebuie să se constate că Curtea a statuat în repetate rânduri că Comisia nu este obligată, atunci când stabilește cuantumul amenzii, să țină cont de situația economică a întreprinderii vizate și în special de capacitatea sa financiară, deoarece recunoașterea unei astfel de obligații ar echivala cu conferirea unor avantaje concurențiale nejustificate întreprinderilor celor mai puțin adaptate la condițiile pieței (Hotărârea din 10 mai 2007, SGL Carbon/Comisia, C-328/05 P, EU:C:2007:277, punctul 100 și jurisprudența citată).

68 În sfârșit, recurentele nu pot invoca în mod util faptul că astfel de considerații ar fi fost luate în considerare în alte decizii ale Comisiei, dat fiind că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, practica decizională anterioară a Comisiei nu servește drept cadru juridic aplicabil amenzilor în materia dreptului concurenței (Hotărârea din 23 aprilie 2015, LG Display și LG Display Taiwan/Comisia, C-227/14 P, EU:C:2015:258, punctul 67 și jurisprudența citată).

69 În aceste condiții, primul aspect al celui de al treilea motiv nu poate fi primit.

70 Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al treilea motiv, recurentele reproșează Tribunalului că a utilizat în mod neadecvat competența de fond pe care i-o conferă articolul 261 TFUE coroborat cu articolul 31 din Regulamentul nr. 1/2003, prin aceea că nu a redus cuantumul amenzii pentru a garanta egalitatea de tratament între participanții la înțelegere.

71 Trebuie amintit că, în conformitate cu dispozițiile menționate la punctul anterior, Tribunalul este autorizat, dincolo de simplul control al legalității amenzilor stabilite de Comisie, să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere și, în consecință, să anuleze, să reducă sau să majoreze amenda sau penalitatea cu titlu cominatoriu aplicată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Galp Energía España și alții/Comisia, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctul 75, precum și jurisprudența citată).

72 În schimb, atunci când se pronunță cu privire la chestiuni de drept în cadrul unui recurs, Curtea nu are sarcina de a substitui, pentru motive de echitate, aprecierea Tribunalului cu propria apreciere atunci când acesta se pronunță, în exercitarea competenței sale de fond, asupra cuantumului amenzilor aplicate unor întreprinderi ca urmare a încălcării de către acestea a dreptului Uniunii (Hotărârea din 18 iulie 2013, Schindler Holding și alții/Comisia, C-501/11 P, EU:C:2013:522, punctul 164, precum și jurisprudența citată).

73 Curtea ar trebui să constate o eroare de drept săvârșită de Tribunal ca urmare a caracterului inadecvat al cuantumului unei amenzi doar în măsura în care aceasta ar aprecia că nivelul sancțiunii este nu doar inadecvat, ci și excesiv, până la a fi disproporționat (Hotărârea din 18 iulie 2013, Schindler Holding și alții/Comisia, C-501/11 P, EU:C:2013:522, punctul 165, precum și jurisprudența citată).

74 În această privință, din cuprinsul punctelor 433, 438 și 441 din hotărârea atacată reiese că, în ceea ce privește caracterul pretins disproporționat al amenzii aplicate recurentelor, Tribunalul a efectuat, în cadrul competenței sale de fond, o examinare a argumentelor acestora din urmă întemeiate, în primul rând, pe faptul că, din cauza caracterului mai puțin diversificat al activității lor, cuantumul acestei amenzi ar cântări mai greu asupra situației lor financiare decât cea aplicată celorlalte întreprinderi în cauză și, în al doilea rând, pe faptul că amenda respectivă ar fi avut drept consecință deteriorarea situației lor financiare. În cadrul menționat, acesta a luat în considerare elementele conținute în raportul societății de consultanță, menționat la punctul 55 din prezenta hotărâre.

75 În ceea ce privește primul argument, după cum reiese din cuprinsul punctului 64 din prezenta hotărâre, Tribunalul a reținut în mod întemeiat, la punctul 438 din hotărârea atacată, că circumstanțele invocate de recurente, presupunând că sunt adevărate, erau lipsite de pertinență în scopul examinării caracterului proporțional al amenzii.

76 Referitor la al doilea argument, din cuprinsul punctelor 441 și 442 din hotărârea atacată reiese că Tribunalul a apreciat, în mod întemeiat, că existența unor eventuale dificultăți financiare nu poate justifica, în sine, o reducere a amenzii decât în circumstanțe excepționale, atunci când un interes superior justifică acest lucru. Astfel, după cum a constatat Tribunalul în esență la punctul 441 din hotărârea atacată, luarea în considerare automată a unor asemenea dificultăți ar echivala cu lipsirea amenzilor pe care Comisia le impune întreprinderilor în temeiul articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 de efectul lor disuasiv.

77 Astfel, contrar celor susținute de recurente, Tribunalul nu a reținut că exercitarea competenței sale de fond nu se putea efectua decât în împrejurări excepționale, ci că o reducere a amenzii întemeiată pe existența unor pretinse dificultăți financiare nu se putea realiza decât în cazul în care aceste dificultăți prezintă un caracter excepțional. La punctele 434 și 443 din hotărârea atacată, Tribunalul a apreciat că, pe baza elementelor de care dispunea, situația respectivă nu se regăsea în speță.

78 Prin urmare, trebuie să se constate că al doilea aspect al celui de al treilea motiv, întrucât, pe de o parte, se bazează pe o interpretare eronată a hotărârii atacate și, pe de altă parte, urmărește să obțină o reexaminare a aprecierilor de fapt ale Tribunalului, a cărei efectuare nu este de competența Curții în cadrul unui recurs, trebuie să fie respins.

79 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se respingă al treilea motiv ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

80 Întrucât niciunul dintre cele trei motive invocate de recurente în susținerea recursului lor nu poate fi primit, acesta trebuie respins în întregime.

Cu privire la cheltuielile de judecată

81 Conform articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din același regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât recurentele au căzut în pretenții, iar Comisia a solicitat obligarea lor la plata cheltuielilor de judecată, se impune obligarea acestora la plata cheltuielilor de judecată aferente prezentului recurs.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară și hotărăște:

1) **Respinge recursul.**

2) **Obligă Pilkington Group Ltd, Pilkington Automotive Ltd, Pilkington Automotive Deutschland GmbH, Pilkington Holding GmbH și Pilkington Italia SpA la plata cheltuielilor de judecată.**

Semnături